
Odborná akce ERDV - Evropského regionu Dunaj-Vltava: Smart Specialisation Strategien
– Synergie pro regionální kooperaci

Perspektivy přeshraniční spolupráce v Evropě: Manipulační prostor v oblastech střetů mezi regionální politikou a evropskou integrací

Dr. Thomas Stahlecker

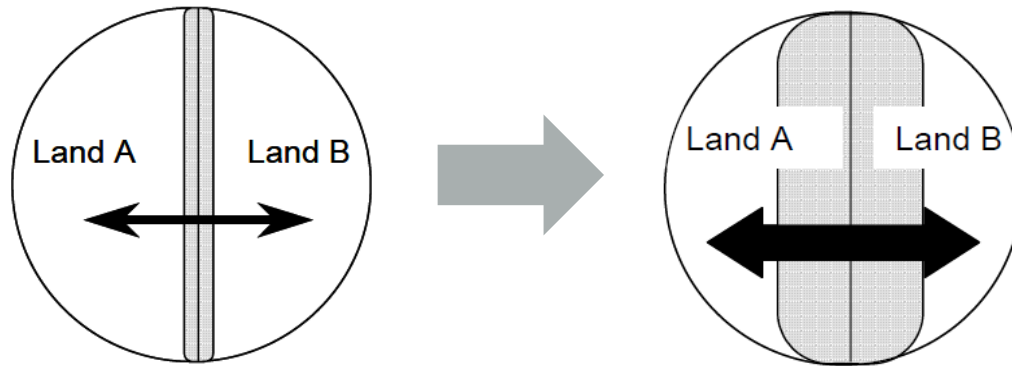
Linec, 25 listopad 2014

Teoretické zařazení

- Přeshraniční spolupráce institucionalizovaná ve formě evropských regionů, euregionů nebo makroregionů: chápat jako euregionální (sub-/supranárodní) systémy
- Vyznačují se velkou komplexností a skládají se z přeshraničních koalic aktérů, které sledují strategický program
- Jsou vybaveny institucionální řídicí strukturou a mají regionální referenční rovinu (manipulační prostor)
- Determinanty těchto systémů:
 - Více než součet částí
 - Trvají hranice a jejich vlastnosti (propustnost, stupeň formalizace)
 - Střídavé působení, vzájemné ovlivňování, příčinné souvislosti
 - Institucionalizované sítě a propojení

Teoretické zařazení

- V zásadě: Rozvoj společných cílů, vizí, vzorů, strategií, opatření; společné programy, standardy, pravidla hry (instituce)
- Na cestě od koexistujících k integrovaným hraničním prostorům jako cílový stav

- Přeshraniční systémy mají v zásadě otevřený charakter, tzn. jsou ovlivňovány okolím: všechny exogenní faktory spolupráci pozitivně a negativně ovlivňují – na regionální, národní a evropské úrovni
- Ale také nebezpečí uzavřenosti sítí příliš těsnými, institucionálně stabilizovanými vztahy („between-group social capital“) (Grix/Knowles 2003)

Systematizace pojmu region

Třídy regionů

Popis a analýza regionů (vědecký konstrukt)

Činné regiony (existující regiony)

Regiony na základě pocitového vnímání
a identity (mentální a sociální konstrukty)

Typy regionů

Homogenní regiony
Funkční regiony
Komplexně systematické regiony

Politicko-administrativní regiony
Hospodářsky činné regiony

Regiony na základě pocitového vnímání
Regiony na základě identity
Referenční prostory aktivního regionalismu

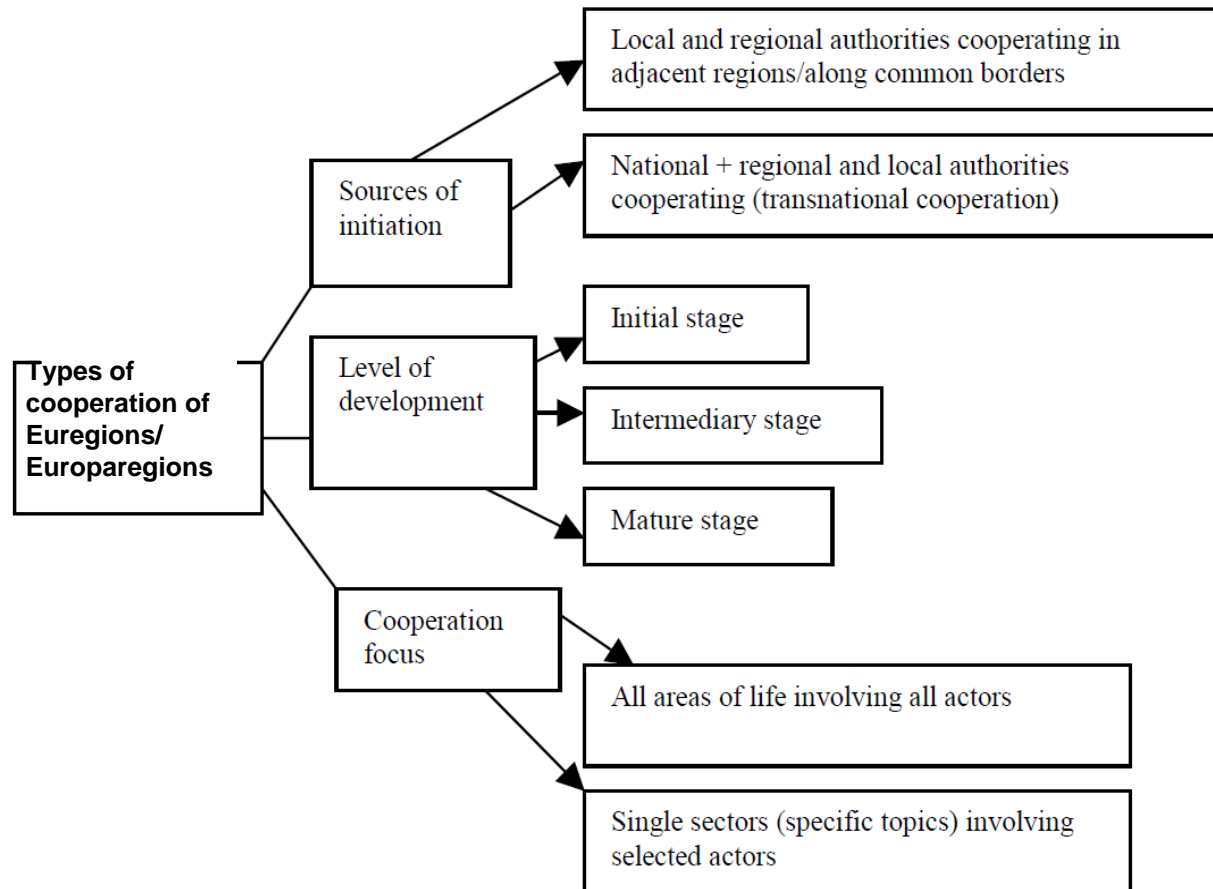
ERDV?

ERDV?

ERDV?

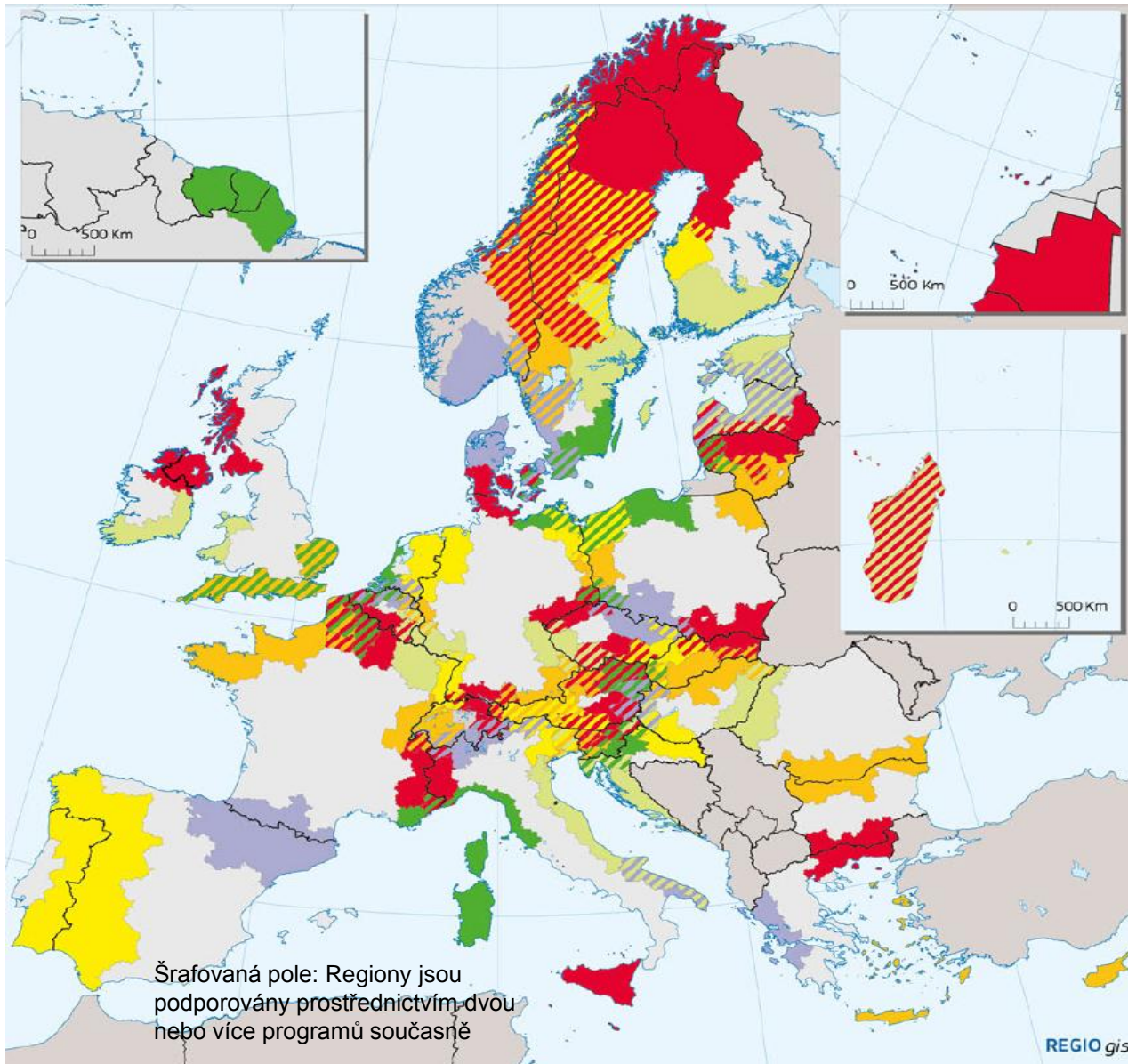
Zdroj: Schöne 2006, zakládá se na Blotevogel 1996

Typy přeshraniční kooperace

Quelle: Lepik 2009

Přeshraniční í kooperace v rámci EFRE 2014- 2020 (Typ: politicky- administrativní region)

Quelle: DG Regio

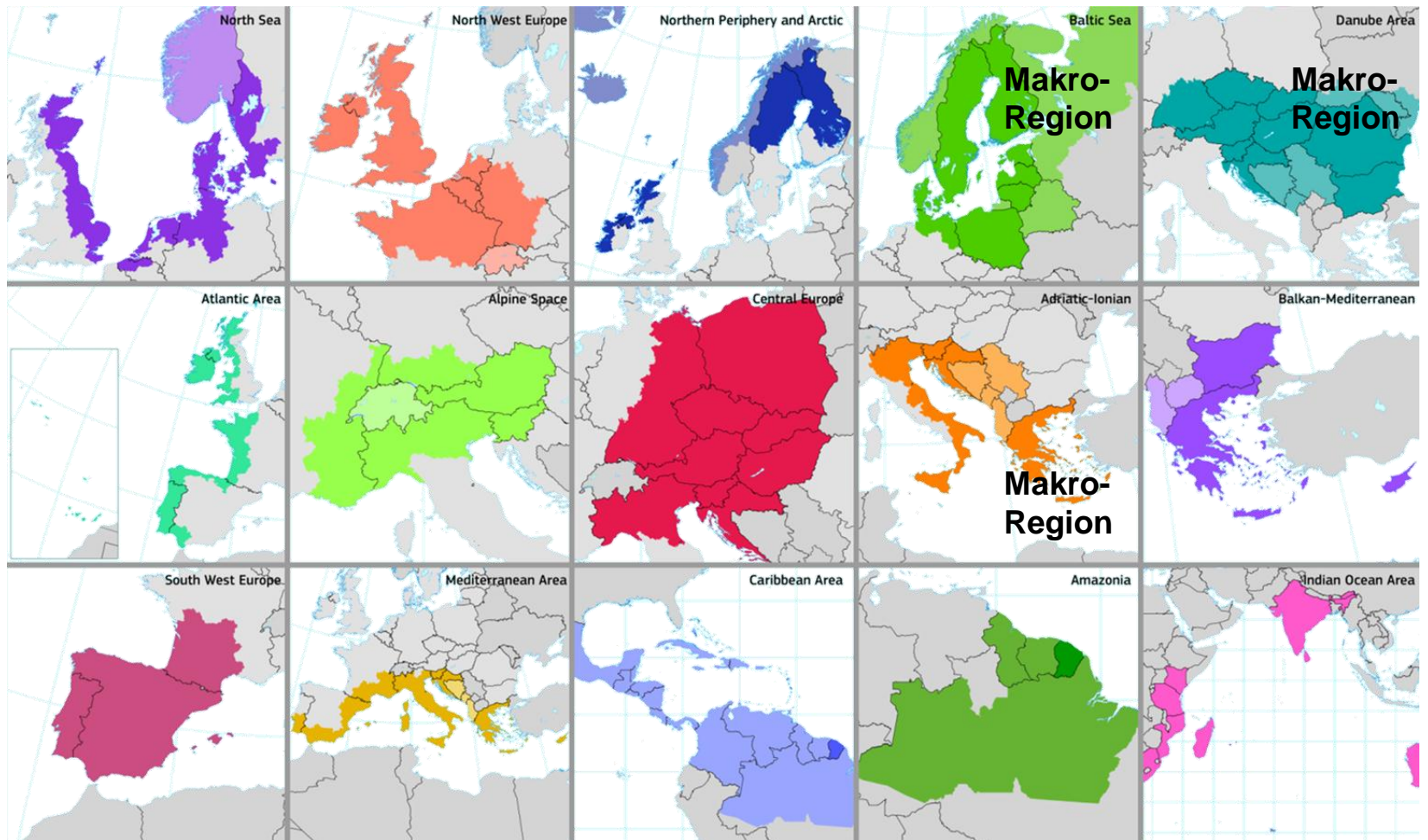
Financování územní spolupráce 1989-2020

<i>EUR billion at 2011 constant prices</i>	1989–1993*	1994–1999	2000–2006	2007–2013	2014–2020
Cross-border	1.64	3.64	3.90	6.60	6.62
Transnational		0.71	1.60	1.80	1.82
Interregional		0.55	0.40	0.45	0.50
Total	1.64	4.90	6.20	8.88	8.94
Share of Cohesion Policy funding (%)	2.2	2.1	1.9	2.5	2.8

* Refers to 1990–1993

Source: Structural Funds Annual Reports, Ex-post evaluation of INTERREG and SFC

Transnárodní spolupráce 2014-2020

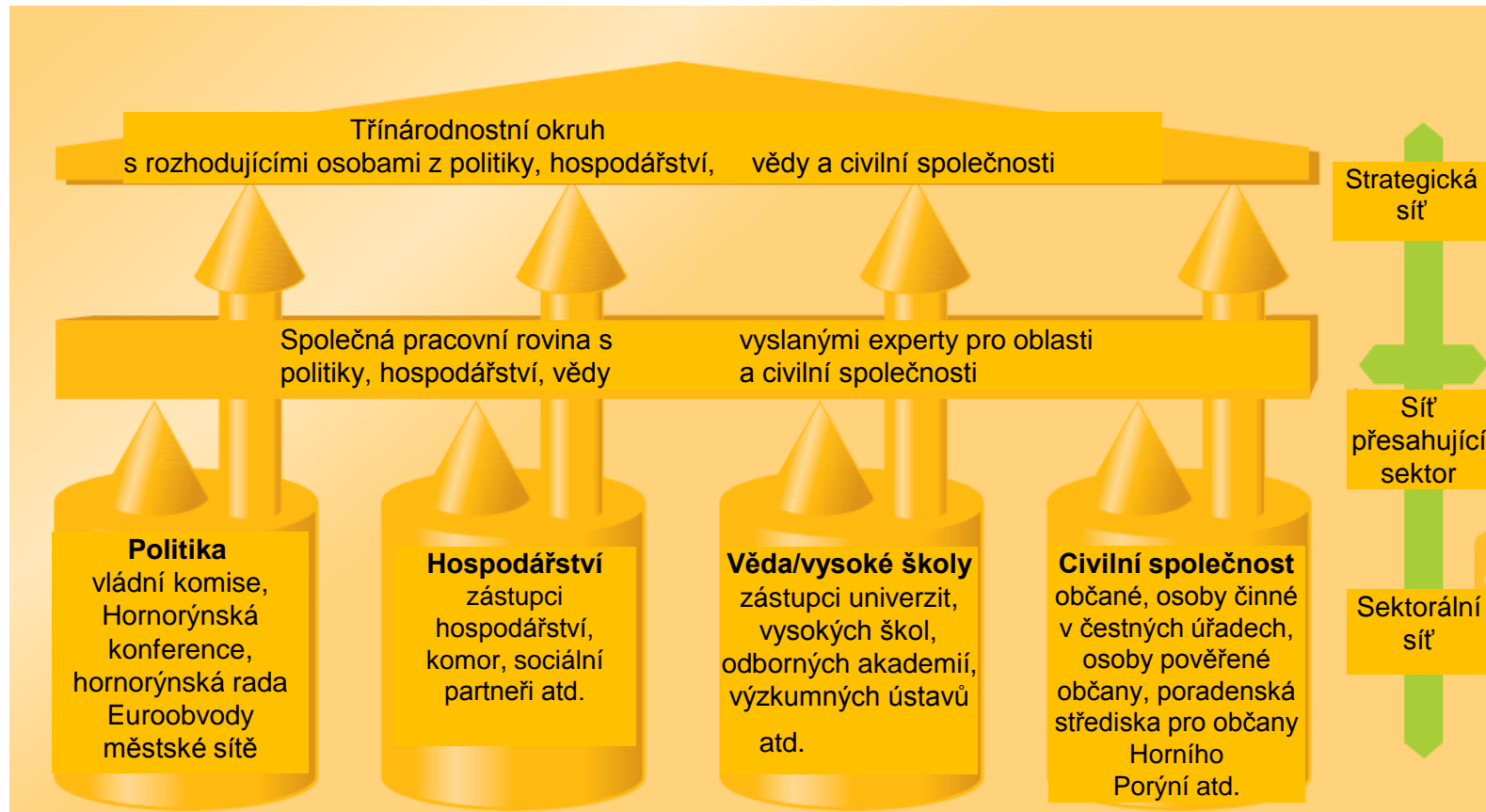

Quelle: EU Kommission

Řízení komplexních systémů jako centrální výzva

- Komplexnost přeshraniční spolupráce podmíněna implantací dílčích regionů do různých regionálních a národních politicko-administrativních a popř. vědecko-technologických systémů (městské obvody a zemské okresy, spolkové země, země)
- Konstelace sítí a řídicího jádra (např.- prezidium, správní pracoviště, kontaktní pracoviště) jako podstatné atributy struktury evropských regionů popř. euroregionů: strategická schopnost na bázi organizačního aranžmá
- Překrývání různých úrovní řízení, například regionální, národní, přeshraniční inovativní systémy
- Horizontální a vertikální mechanismy kooperace jako forma automatického řízení sítě - „multi-level-governance“: Účast různých institucí a aktérů v politickém procesu vyjednávání popř. specifická forma koordinace
-

Struktura řízení na příkladu třínárodnostního metropolitního regionu Horní Porýní

Zdroj: www.rmtmo.eu

Řízení komplexních systémů jako centrální výzva

- Rozhodující u přeshraniční „multi-level-governance“: Integrace tří navzájem propojených zdrojů: vědomí, důvěry a vůle ke společnému jednání („institutional capacity“) (Healey et al. 2002)
- Přeshraniční schopnost řízení jako forma sociální infrastruktury a jako základ pro transfer hmotných a nehmotných zdrojů (Pikner 2008)
- Nutná institucionální inovace: politický design a strategický vývoj, mobilizace (finanční zdroje) a implementace konkrétních opatření, kolektivizace zkušeností a policy-learning jako základ kontinuálního reflexního procesu
- Proces učení umožňuje uvědomělé a plánované formování procesu vývoje regionu

Perspektivy přeshraniční spolupráce

- Na druhé straně „symbolické politiky“ šancí prostřednictvím (inovačních) systémů a technologických režimů „končících“ často na hranicích země - otevření se regionálnímu inovačnímu procesu a zamezení „lock-in“
- Další šance iniciací strategického procesu: Strategie jako proces a výsledek; mobilizace „klíčových investorů“ v (dílčích) regionech
- Společný regionální „řád“ s příslušnými institucemi není exogeně daný, ale může být vytvořen: organizační, institucionální a kulturní „blízkostí“
- Přístup „Smart Specialisation“ EU se nabízí jako orientační rámec, přičemž úzké propojení s jinými regionálními strategiemi RIS se jeví jako nutnost
- V zásadě: Multi-level-governance jako centrální výzva: ŽÁDNÁ doktrína pro plánování
- Financování a implementace opatření: Vytvoření „Add-On“

Mnohokrát děkuji!

thomas.stahlecker@isi.fraunhofer.de